

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2019. gada 14. jūnijā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Ineta Ziemele, tiesneši Gunārs Kusiņš un Daiga Rezevska,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 61/2019),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka pēc būtības Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Kriminālprocesa likuma 61. nodaļu un 651. panta septītās daļas ceturto teikumu par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam un spēkā neesošu no 2018. gada 3. decembra.

2. Kriminālprocesa likuma 61. nodaļa regulē kārtību, kādā izskatāmi kriminālprocesā pieņemto spriedumu un lēmumu izpildes laikā radušies jautājumi.

Savukārt minētajā Kriminālprocesa likuma nodaļā ietilpstošā Kriminālprocesa likuma 651. panta septītā daļa nosaka pārsūdzības kārtību lēmumiem, kas pieņemti saistībā ar kriminālprocesā pieņemto nolēmumu izpildi. Kriminālprocesa likuma 651. panta septītās daļas ceturtais teikums noteic:

“Augstāka līmeņa tiesas tiesnesis sūdzību izskata rakstveida procesā pēc lietā esošajiem materiāliem, un viņa lēmums nav pārsūdzams.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu kolēģija var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona ir tiesīga iesniegt pieteikumu Satversmes tiesai tai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu pieteikumu Satversmes tiesai var iesniegt ikviens persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa šo uzskatu pamatot. Minētā norma skatāma kopsakarā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu, atbilstoši kuram pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums.

Atbilstoši Satversmes tiesas likumam personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja: pirmkārt, personai Satversmē ir noteiktas konkrētās pamattiesības, proti, apstrīdētā norma ietilpst konkrēto pamattiesību tvērumā; otrkārt, tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē noteiktās pamattiesības (*sk. Satversmes tiesas 2016. gada 23. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2016-02-01 5. punktu*).

6.1. No pieteikuma secināms, ka Pieteikuma iesniedzējs pēc būtības apstrīd Kriminālprocesa likuma 61. nodaļas atbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam tādēļ, ka tajā nav paredzēts regulējums par tiesvedības atjaunošanu lietā par kriminālprocesā pieņemta nolēmuma izpildi sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka Satversmes 92. panta pirmais teikums nosaka likumdevēja pienākumu pieņemt taisnīgas tiesas spriešanai nepieciešamās procesuālās normas, bet tiesības uz taisnīgu tiesu neparedz konkrēta jautājuma izšķiršanu atbilstoši tādām procesuālajām regulējumiem, kādu persona vēlas (*sk. Satversmes tiesas 2012. gada 1. novembra sprieduma lietā Nr. 2012-06-01 7.3. un 10. punktu*). Pieteikumā nav pamatots, ka no Satversmes 92. panta pirmā teikuma izrietētu valsts pienākums nodrošināt iespēju atjaunot tiesvedību lietā par kriminālprocesā pieņemta nolēmuma izpildi sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem.

Līdz ar to pieteikums šajā prasījuma daļā neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktam, 19.² panta pirmajai daļai un sestās daļas 1. punkta prasībām.

6.2. No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem secināms, ka pieteikuma iesniedzējs apstrīd arī Kriminālprocesa likuma 651. panta septītās daļas ceturtnā teikuma satversmību. Saskaņā ar šo normu, izskatot sūdzību par minētajā pantā noteiktajā kārtībā pieņemtajiem lēmumiem, augstāka līmeņa tiesas tiesnesis vērtē tikai lietā esošos materiālus. Atbilstoši šai normai augstāka līmeņa tiesas tiesnesis neesot ņēmis vērā dokumentus, kurus Pieteikuma iesniedzējs pievienoja sūdzībai par pirmās instances tiesas tiesneša lēmumu lietā par nolēmuma izpildi. Tādējādi esot aizskartas viņam Satversmes 92. panta pirmajā teikumā noteiktās pamattiesības.

Līdz ar to pieteikums šajā prasījuma daļā atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta, 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu persona var iesniegt pieteikumu Satversmes tiesai tikai tad, ja tā izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

Sakarā ar Pieteikuma iesniedzēja sūdzību pieņemtais Rīgas apgabaltiesas tiesneša (datums) lēmums, ar kuru atstāts negrozīts pirmās instances tiesas

tiesneša lēmums lietā par nolēmuma izpildi, nav pārsūdzams. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējam nav vispārējo tiesību aizsardzības līdzekļu, ar kuriem viņš varētu aizstāvēt savas pamattiesības.

Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otrajam teikumam tad, ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, persona var iesniegt pieteikumu Satversmes tiesai sešu mēnešu laikā no tās pamattiesību aizskāruma brīža.

Konkrētajā gadījumā termiņš pieteikuma iesniegšanai skaitāms no dienas, kad tika pieņemts un stājās spēkā minētais Rīgas apgabaltiesas tiesneša lēmums, proti, no (datums). Pieteikums saņemts Satversmes tiesā 2019. gada 23. maijā. Tātad termiņš pieteikuma iesniegšanai ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums prasījuma daļā par Kriminālprocesa likuma 651. panta septītās daļas ceturtais teikuma atbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās daļas un ceturtais daļas otrā teikuma prasībām.

8. Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkts noteic, ka pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Juridiskais pamatojums Satversmes tiesas likuma izpratnē nozīmē juridisko argumentāciju, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Pamatojot apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, pieteikumā nepieciešams norādīt: 1) vai apstrīdētajā normā ir ietverts šajā Satversmes normā noteikto pamattiesību ierobežojums; 2) vai šis ierobežojums ir noteikts ar likumu un vai tam ir leģitīms mērķis; 3) vai ierobežojums ir atbilstošs samērīguma principam (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2012. gada 20. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2011-16-01 8.–9. punktu*). Pamatojot ierobežojuma neatbilstību samērīguma principam, pieteikumā jānorāda: 1) vai izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai; 2) vai leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar indivīda tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem; 3) vai ierobežojums ir atbilstošs jeb vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām nodarīto kaitējumu (*sk. turpat, 12. punktu*).

Pieteikumā nav norādīts juridiskais pamatojums par Kriminālprocesa likuma 651. panta septītās daļas ceturtais teikuma iespējamo neatbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam. Līdz ar to pieteikums šajā prasījuma

daļā neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 61/2019).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

I. Ziemele